

Bruksela, 14 marca 2024 r.
(OR. en)

7725/24

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2023/0234(COD)

ENV 296
COMPET 321
SAN 160
MI 299
IND 154
CONSOM 105
ENT 64
FOOD 42
AGRI 219
CODEC 797

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Rada
Nr dok. Kom.:	11624/23 + ADD 1 – COM(2023) 420 final
Dotyczy:	Wniosek dotyczący DYREKTYWY PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniającej dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów - Debata orientacyjna

1. 5 lipca 2023 r. Komisja przedłożyła wniosek dotyczący ukierunkowanej zmiany dyrektywy 2008/98/WE (zwanej dalej „dyrektywą ramową w sprawie odpadów”), w którym skupiono się na dwóch zasobochłonnych sektorach: włókienniczym i spożywczym. Wniosek ten stanowi integralną część celów Europejskiego Zielonego Ładu i opiera się na inicjatywach Komisji, takich jak Plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym, strategia „Od pola do stołu” oraz Strategia UE na rzecz zrównoważonych wyrobów włókienniczych w obiegu zamkniętym.

2. 12 lipca 2023 r. Komisja przedstawiła swój wniosek ustawodawczy oraz towarzyszącą mu ocenę skutków na forum Grupy Roboczej ds. Środowiska. Grupa Robocza ds. Środowiska szczegółowo przeanalizowała wniosek i wniosła wkład w prace prezydencji nad tekstami kompromisowymi podczas kolejnych sześciu posiedzeń. Na podstawie tych dyskusji i pisemnych uwag przedstawionych przez delegacje prezydencja przygotowuje mandat negocjacyjny Rady do opublikowania przed zakończeniem cyklu legislacyjnego. Aby poczynić dalsze postępy w pracach nad tym dossier, zidentyfikowano dwie kwestie wymagające wytycznych politycznych Rady.
 3. Aby ukierunkować dyskusję na najbliższym posiedzeniu Rady (ds. Środowiska), która odbędzie się 25 marca 2024 r., prezydencja przygotowała dokument informacyjny i pytania przedstawione w załączniku do niniejszej noty.
-

**Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę
2008/98/WE w sprawie odpadów**

– Nota prezydencji zawierająca pytania do ministrów –

Zmiana dyrektywy ramowej w sprawie odpadów, przedłożona przez Komisję 5 lipca 2023 r., koncentruje się na dwóch zasobochłonnych sektorach: włókienniczym i żywnościowym oraz ma na celu zwiększenie postępów UE w ramach Europejskiego Zielonego Ładu i inicjatyw Komisji, takich jak nowy Plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym, strategia „Od pola do stołu” oraz Strategia UE na rzecz zrównoważonych wyrobów włókienniczych w obiegu zamkniętym. Zmiana ta ma na celu zmniejszenie wpływu gospodarowania odpadami włókienniczymi i wytwarzania odpadów żywności na środowisko i klimat, a także poprawę jakości środowiska i zdrowia publicznego w tych obszarach, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, oraz przyczynienie się do bezpieczeństwa żywnościowego.

Stan prac w Radzie

Wniosek analizuje Grupa Robocza ds. Środowiska. Został on zaprezentowany na forum tej grupy 12 lipca 2023 r. podczas prezydencji hiszpańskiej. Na posiedzeniu Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa 23 października 2023 r. ministrowie przeprowadzili wymianę poglądów na temat tego wniosku.

Na omówienie wniosku prezydencja belgijska poświęciła sześć posiedzeń Grupy Roboczej ds. Środowiska. Ogólna reakcja państw członkowskich na cele wniosku była pozytywna, zarówno w odniesieniu do odpadów żywności, jak i włókienniczych. Po dogłębnej dyskusji na forum Grupy Roboczej ds. Środowiska prezydencja przedstawiła projekt zmienionego tekstu, w którym wprowadzono zmiany w zakresie zarówno aspektów politycznych, jak i technicznych, uwzględniono kluczowe kwestie, doprecyzowano wniosek poprzez dodanie definicji i zapewniono dostosowanie do innych aktów prawnych (w sprawie odpadów).

Odpady żywności

W obecnej dyrektywie ramowej w sprawie odpadów przewiduje się już, że państwa członkowskie przyjmują programy zapobiegania powstawaniu odpadów żywności, a także wskazuje się zachęcanie m.in. do darowizn żywności wśród środków, które należy uwzględnić. Zasadniczo delegacje z zadowoleniem przyjęły proponowane nowe środki zapobiegania powstawaniu odpadów żywności, a także sugestię prezydencji, by doprecyzować, że wykaz ten jest minimalnym wykazem środków, które państwa członkowskie przyjmują w swoich programach zapobiegania powstawaniu odpadów żywności. Niektóre delegacje chcą dodać środki do tego wykazu, w artykule albo w załączniku IV jako przykładowe środki, inne zwróciły się o większą elastyczność w odniesieniu do środków zapobiegania powstawaniu odpadów żywności, jakie należy podjąć.

Zakres proponowanych prawnie wiążących celów w zakresie ograniczenia powstawania odpadów żywności obejmuje przetwórstwo i wytwórstwo żywności, sprzedaż detaliczną i inną dystrybucję żywności, w restauracjach i usługach gastronomicznych oraz w gospodarstwach domowych. Konkretnie proponuje się osiągnięcie do 2030 r. następujących celów na szczeblu krajowym:

- ograniczenie powstawania odpadów żywności w przetwórstwie i wytwórstwie o 10 % w porównaniu z ilością wytworzoną w 2020 r.;
- ograniczenie powstawania odpadów żywności na mieszkańca, łącznie w sprzedaży detalicznej i innej dystrybucji żywności, w restauracjach i usługach gastronomicznych oraz w gospodarstwach domowych o 30 % w porównaniu z ilością wytworzoną w 2020 r.

Przedmiotem debaty był fakt, że we wniosku nie określono celu dotyczącego odnośnego ograniczenia dla produkcji podstawowej. W ramach planowanego przed końcem 2027 r. przeglądu można zbadać tę kwestię i rozszerzyć cele na inne etapy łańcucha dostaw żywności.

Jeżeli chodzi o proponowane poziomy docelowe, w odpowiedzi na różne apele państw członkowskich podczas dyskusji przyjrano się możliwości ich zwiększenia lub obniżenia. Jednym z głównych punktów dyskusji była kwestia uwzględnionej w proponowanych celach frakcji niejadalnych odpadów żywności, której ograniczenie nie jest łatwe. Poczynienie postępu w tej kwestii jest na tym etapie niemożliwe ze względu na brak uzgodnionej definicji jadalnych odpadów żywności oraz odpowiednich danych z lat 2020 i 2021. Przedmiotowa zmiana powinna zachęcać do ulepszania metod pomiaru ilości frakcji jadalnych odpadów żywności i doprecyzować, że w przeglądzie w 2027 r. należy przeanalizować cel dotyczący frakcji jadalnych odpadów żywności.

Państwa członkowskie wyraziły obawy dotyczące roku bazowego ze względu na skutki pandemii COVID-19 w 2020 r. Z zadowoleniem przyjęły możliwość wykorzystania wcześniejszego roku referencyjnego, jeżeli dostępne są niezbędne dane. Zasugerowały też, że możliwe powinno być wykorzystanie późniejszego roku referencyjnego.

Podczas dyskusji technicznych przyjrano się również możliwemu współczynnikowi korygującemu uwzględniającemu wpływ turystyki na poziomy odpadów żywności.

Odpady włókiennicze

Zmiana wprowadza system rozszerzonej odpowiedzialności producenta dla wyrobów włókienniczych, nakładając na producentów tych wyrobów obowiązek pokrywania kosztów gospodarowania odpadami włókienniczymi. Systemy takie będą z kolei zachęcać do ograniczania ilości odpadów i zwiększania obiegu zamkniętego wyrobów włókienniczych. Państwa członkowskie apelowały zasadniczo o włączenie mikroprzedsiębiorstw do systemów rozszerzonej odpowiedzialności producentów, zwracając jednocześnie uwagę na potrzebę i możliwość złagodzenia nieproporcjonalnego obciążenia administracyjnego producentów.

Aby uniknąć niedofinansowania systemów rozszerzonej odpowiedzialności producentów w państwach członkowskich, w których wskaźniki używanych wyrobów włókienniczych na rynku krajowym są wysokie, zasugerowano, że państwa członkowskie powinny mieć możliwość włączenia do tych systemów komercyjnych podmiotów zajmujących się ponownym użyciem w celu pokrycia kosztów przetwarzania odpadów włókienniczych. Mechanizmy finansowania systemów rozszerzonej odpowiedzialności producentów powinny zostać poddane ocenie Komisji na późniejszym etapie.

Jednym z celów wniosku, cieszącym się szerokim poparciem państw członkowskich, jest powstrzymanie nielegalnej praktyki przemieszczania odpadów włókienniczych pod pozorem przemieszczania używanych wyrobów włókienniczych. Z tego powodu we wniosku przewiduje się, że przed etapem profesjonalnego sortowania, wszystkie oddzielnie zebrane używane wyroby włókiennicze i odpady włókiennicze, wyroby związane z branżą włókienniczą i wyroby obuwnicze („wyroby włókiennicze”) będą uznawane za odpady, z wyjątkiem używanych wyrobów włókienniczych, które nadają się do ponownego użycia zgodnie z profesjonalną oceną przeprowadzoną przez podmioty zajmujące się ponownym użyciem lub podmioty gospodarki społecznej w punktach zbierania od użytkowników końcowych, które to wyroby nie powinny być uznawane za odpady. Profesjonalne sortowanie powinno umożliwiać wyraźne rozróżnienie pomiędzy przemieszczaniem odpadów włókienniczych a przemieszczaniem używanych wyrobów włókienniczych przeznaczonych do ponownego użycia. Przemieszczanie odpadów włókienniczych (przeznaczonych np. do recyklingu lub przygotowania do ponownego użycia, takiego jak dalsze sortowanie lub naprawa) będzie nadal podlegać rozporządzeniu w sprawie przemieszczania odpadów, podczas gdy profesjonalne przemieszczanie używanych wyrobów włókienniczych niebędących odpadami i przeznaczonych do ponownego użycia będzie podlegać szczegółowym przepisom dyrektywy ramowej w sprawie odpadów.

Podmioty gospodarki społecznej odgrywają kluczową rolę w istniejących systemach zbiórki wyrobów włókienniczych w państwach członkowskich. We wniosku uwzględniono ich kluczową rolę w systemach zbiórki, a jego celem jest utrzymanie i wspieranie działań tych podmiotów w zakresie gospodarowania używanymi wyrobami włókienniczymi w kontekście rozszerzonej odpowiedzialności producenta. Prezydencja zaproponowała jasne zdefiniowanie podmiotów gospodarki społecznej, aby uniknąć luk prawnych, chronić działalność podmiotów gospodarki społecznej i doprecyzować ich obowiązki w zakresie sprawozdawczości i sortowania.

Oprócz już istniejących zobowiązań państw członkowskich do wprowadzenia selektywnej zbiórki wyrobów włókienniczych do dnia 1 stycznia 2025 r., we wniosku przewidziano, że państwa członkowskie zapewnią, aby system zbiórki ustanowiony przez organizacje odpowiedzialności producenta pozwalał utrzymywać stały wzrost poziomu selektywnego zbierania w celu osiągnięcia technicznie wykonalnych poziomów z uwzględnieniem dobrych praktyk. Ze względu na brak rzetelnych danych, we wniosku nie określono żadnych celów w zakresie zapobiegania powstawaniu, ponownego użycia lub recyklingu odpadów włókienniczych. Ewentualna klauzula przeglądowa do końca 2028 r. mogłaby upoważnić Komisję do rozważenia ustanowienia celów w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, zbierania, przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów włókienniczych.

Pytania do ministrów

- *Czy, biorąc pod uwagę zakres i dostępne dane zebrane w ramach niedawnego monitorowania odpadów żywności, zgadzają się Państwo, że proponowane wiążące cele są właściwe i możliwe do wdrożenia przez państwa członkowskie, aby przyczynić się do realizacji zadania w ramach celów zrównoważonego rozwoju, jakim jest zmniejszenie globalnej ilości odpadów żywności na poziomie detalicznym i konsumenckim o 50 % na mieszkańca oraz strat żywności w łańcuchach produkcji i dostaw do 2030 r.?*
 - *Czy, mając na uwadze potrzebę stawienia czoła wpływowi odpadów włókienniczych na środowisko, uważają Państwo, że proponowana rozszerzona odpowiedzialność producentów wyrobów włókienniczych jest skutecznym środkiem opartym na zasadach hierarchii postępowania z odpadami, który jednocześnie respektuje i wzmacnia rolę podmiotów gospodarki społecznej?*
-